

Runoja Risto Variksen teoksesta Kylähullun Kalevala, jossa hän kertoo Allu Anttilaisen elämän kehdosta hautaan.

Pääsiäisen päärmehillä

Oli malkamaanantaina
aika ainekirjoituksen.
Opettaja Oksalahti
aivan alkuun raapusteli
mustaan tauluun liidullansa
aihepiirin aineellensa,
jonka nikkaroi nimeksi:
”Pääsiäisen riemuviesti.”

Tuopa Allu Anttilainen,
terhakka kuin terrieri,
tarrasi asiaan aivan
tieteellisellä halulla,
tahtoi luoda aineen oivan,
totuuteen perustuvaisen.

Kieli villisti mupelsi
huulenpieltä liipottaen,
ja niin ruutuvihkoon piirtyi
tarinan totinen tuiske.
Somalla tavalla soljui
Allun kertomus koruton:

”Kaakattavia kanoja
kasvatetaan tarhassansa,
jossa ne munivat paljo.
Aina pääsiäisen tullen
niitä syödään värjättyinä,
tarkoitan munia vainen
enkä laisinkaan kanoja.

Kana nokkii nokkelasti
kumppaniaan persuksille.
Ompi siinä luonnon sääntö:
kukin sortaa heikompaansa.

Nokittuna lintu ompi
edestä kuin terve pukki,
mutta retkuu reisiltänsä

niin kuin Arska Arrakorpi
tullessansa tuutingeista
Tommolan Topin tönöstä.
Vaan kun katsoo pyrstöpuolta,
se on vallan höyhenetön.
Punaisesta persuksesta
tursottaa mahan sisältö.

Kuka arvaisikaan luulla
kanaa taikauskoiseksi?
Syöpi pelkkä luulo luita,
tieto parhaat paahtopaistit.
Kokemuksestani tiedän
kanan taikauskoiseksi.

Kerrankin otin käsiini
kanarouvan kaakattavan,
mahallensa maahan painoin,
asetin nokalle oljen.
Hölmö rouva liikkumatta
tuijotteli tikkuansa,
oli muissa maailmoissa
palvoessaan olkeansa.
Teinpä tempun toisellekin,
orren kaakattavaiselle.
Sepä hurmiossa myöskin
toljotteli olkeansa.

Vähitellen orrellisen
johdin niitä nirvanaansa.
Makoili asujamisto,
mahallansa kaikki rouvat,
nokan päällä oljenpätkät
kaakatuksen kaikumatta.

Niinpä yhden kerrallansa
nokan päältä oljen noukin,
siten keskeytin tylästi
kanalauman hurmoshetken.
Kukin siitä vuorollansa
nirvanastansa heräsi.
Alkoi tuttu kaakattelu,
räpiköinti orren päälle.

Kana on kehno lentäjäksi,
pyrtsyköimään päälle aidan.

Kerran etsin eksynyttä,
pesän löysin aitan alta.
Kana itse, karkulainen,
oli syyllisen näkönen,
yli aidan konsa lensi
poluilleen luvattomille.
Munamäärä suuri löytyi
kehnonlaisesta pesästä,
valitettavasti vaimen
useat munat mätinä.

Ompi kehno uimataito
kaakattavalla kanalla.
Yritin opettaa kerran
uimistaitoja kanalle.
Se hukkui heti samassa,
kun sen aaltoihin sysäsin.

Tuli tuosta mieleheni,
ajatukset aivoihini,
kertoa kanasta siitä,
joka juuttui reisistänsä
loukkuun koirankuonolaisen,
terrierisetterini.

Turren tuosta kyllä koulun,
sitä hihnalla vetelin.
Pölkyn päällä liiterissä
katkaisin kanalta kaulan.
Heitin rouvan ilmaan, huusin:
”Lennä, lennä leppäkerttu!”
Kana alkoi hurjastella
niin kuin Stuka-pommittaja.

Paremminkin kuin päällisenä
lintu lentää leuhutteli,
sinne tänne siivitteli,
verta paiski paidalleni,
halkojen hyvien päälle,
sekä kaapin antiikkisen.
Suotta ei ole sanonta,
jotta ”lentää päättömästi.”
Sopii lause ihmisiinkin,
yksiin Yrjösiin vaseti.

Ompi vielä maininnatta

näkökohta hyödyllinen:
Kanasta saa höyheniä,
käteviä värjättyinä
käyttää virpovitsasissa
pajunkissojen parissa,
konsa virpotyöstä vallan
ansaita voi kunnon kuostin.

Kuikitenki, kaikitenki,
kanannahka ompii vallan
rivo höyhenettömänä.
Siitä mieleen juolahtiki:
miten on laita ihmisillä?
Ihmistä on sanonta:
”Kas, kun on kananlihalla.”

Menin saunaan muuan ilta.
Mitä kummaa, sauna onki
huterosti lämmitetty.
Lauteen päällä istuskelin,
hytistelin harteitani,
ravistelin raajojani,
kaipasin paremmat löylyt.
Lhoon nousi näppylöitä.
Olin kuin kana kynitty.
Tuumiskelin mielessäni,
ajattelin aivoillani:
Jospa laude orsi oisi,
tosissani istuisinpa
kuten rouvani kynitty
ohuella orrellani.

Olen paljon puntaroinut,
tarkoin tuota tuumiskellut,
mistä juontunee sanonta
kainaloisesta kanasta.

Harmin kimpale, jo soiki
välituntikello meille,
lainaan Hemingwayn sanoja.
Vielä paljonkin olisi
lauseenlaitaa laittamatta,
sanoja sanelematta,
virkepuolta vääntämättä.
Ensi kerralla enemmän.”

Opettaja Oksalahti
konsa aineet arvosteli,
Allua kovin komensi
aineensa lukemaan oitis.
Allu turpa tötteröllä
louskutteli leukojansa,
litanian laajan laski,
kana-aineen kaikkienensa.

Kovin luokka virnisteli,
nauruansa nieleskeli
pajattaessa patukan,
lyhkäläntä-Anttilaisen.

Sitten itse Oksalahti
tuota luokalta kysäisi:
”Mikä virhe varsinainen
oli aineen äskön kuullun?”

Siinä Ville Vilja viitto,
sanansyrjät singahutti:
”Eipä siinä liene laisin
käsitelty pääsiäistä.”

Opettaja Oksalahti
hyväksyen päättään nyökki,
loihe lauseet lausumahan,
sanat nuo sanelemahan:
”Tajusi asian Vilja,
sanat suustani sutaisi.
Olihan aihe pääsiäinen,
eivät mitkään sirkustemput,
kohellus kanojen kanssa,
seminaari siivekkäistä.

Jos on korpusta kysymys,
korpusta myös kirjoitukset
eikä lenkkimakkarasta,
sinapilla höystetystä.
Juna jos on aineen aihe,
siitä siksi kirjoitukset
eikä taivaan tähtöistä,
saati toukantolleroista.

Kuules Allu Anttilainen,
hölöttäjien hidalgo:

Hölöttelet aineissasi,
puheissasi puut ja heinät.
Pidä itsesi kurissa,
älä löysiä löpise.
Harmin suikale on pitkä,
vирnistely väistämätön,
jolle iske ahkerasti
kalloosi kovaa kuria.
Annoin aineestasi kuusi,
siinäkin on liian kanssa.”

Kotonansa illansuussa
Allu syötteli kanoja,
vimmoissansa potkiskeli
kanaparkoja pahasti.
Oksalahtena komensi,
Räkköläisenä rähisi:
”Muninnasta annan kuusi,
kaakatuksesta kaheksan!
Muistakaa kurissa olla,
taikka muuten kutsuu pölkkyy,
hellalla kasari kuuma!

Asui aivan Uittamossa,
rannalla Eteläjärven,
Ellinoora Ellosniemi
kotipirtissään lahossa,
matalassa mökkösessä,
toukansyömässä tönössä.

Oli neiti Ellinoora,
myöhäissyntyinen hedelmä,
pariskunnan vanhan verso,
toivon melkein laannuttua.
Oli kaksin kaivatumpi,
tyttö kolmin toivotumpi
vanhempiensa valoksi,
ikäntyneiden iloksi.

Oli kaunis katselulle
nuori neiti Ellinoora.
Loistivat sineä silmät,

ilakoivat ilmeikkäinä.
Kihartuivat kiehkuroiksi
kupariset kutrit aivan.

Oli kaunis kuuntelulle
nuori neiti Ellinoora.
Solisi kevätpurona
kuulas altto neitokaisen.
Oli naurunsa helähdys
satakielen laulun lainen.

Oli sorja käyskentely
naurusuulla neitosella
niin kuin tanssinta gasellin,
revontulten taivonrannan.

Tuopa tyttö, virvaliekki
kyllä itsekin tajusi
kasvojensa kauneuden,
vartalonsa viehkeyden,
laulelunsa soinnukkuuden,
keveyden astelunsa
somaisin ja sorjin säärin.

Jos oli vaatteista kysymys,
silkkimekkoon saatettiinki.
Jos taas kengistä kysymys,
lakeeriset kiittelivät.
Padasta palanen parhain
saatiin Ellin lautaselle.
Kun hän paistia pureksi,
virvaliekki Ellinoora,
vanhemmat jakoivat luita,
purivat perunankuoret.

Eli Eetu Ellosniemi
Ellinoorassa elämän,
Uittamoisen ulpukassa,
lumpeen kauniissa kukassa.
Myöskin Ella Ellosniemen
ainoa tavoite, tärkein,
oli saada tyttärelle
ehoisa elämäntaival,
ehompi kuin itsellensä,
vanhalla mökinakalla.

Niinpä kunnalla kohosi,
rannoilla Eteläjärven
neito muita nokkavampi,
vaativaisempi vasikka.
Ei ollut tarvis Ellinooran
käydä lankkulattialle
kuuraamaan likoja laisin.
Ei tarvinnut Ellinooran
mennä halkoliiterille
pilkkoiilemaan polttopuita.

Ilo ompe katselulle,
riemu runsas kuuntelulle,
vaan oli kallis kukkarolle,
vento vastoinkäymisille.
Paras ei parasta ollut
Ellinooralle hyvälle.
Oli kallis liian halpa
nenäkkäälle neitoselle.
Kuritonna kaikinkain
varttui virma villivarsa
ruusuna risukasassa,
rapakossa rentukkana,
kokennossa konsa neidon
vanhemmat kumartelivat.

Eipä mökki Uittamossa
riittänytkään neitoselle,
vaati valtavanhempia
muuttoon maille runsaammille,
maisemille rikkaammille
köyhästä kyläpahasta.

Päivänäpä muutamana,
jo hieman hiirenkorvaisena,
naapuri Niko Nikula
valakkansa valjasteli,
väliin aisojen asetti
tuittupäisen tammavarsan.
Hepo potki perhosia,
kavioillaan ilmaa kauhoi,
kunnes juoksulle alistui,
juhdan roolinsa hyväksyi.
Pitkin tietä töyssykästä
etenivät Ellosniemet
muuttokuormansa mukana

Uittamon rupukylästä
vauraammille rintamaille
luoksi kosken kuohuvaisen.

Omp´on tullunna tutuksi,
valon virtaa kaihtaa varjo
taivalluksen tantereilla,
touhukkaillakin toreilla.
Valovuon on kiivas kilpa
kanssa varjon virvasoiden
mieliemme maisemissa,
sielujen syvyyksiin asti.

Kuinka laadit ratkaisusi,
mikä valkea tai musta,
sairas, terve, yllä, alla,
oikeako vaiko väärä,
valoisa tahi pimeä
kussakin tapauksessa?
Mitenkä valita niistä?

Onnekas inehmon lapsi,
joka tarpoo taidokkaasti,
rintaansa rakentaa rauhan
ristinpuuhun luottamalla.

Rakkaudessa ken pysyvi
vihän viiman viiltäessä?
Kuka säilyy uskossansa
kuiskutuksissa katalan?
Mikä ompi toivon valtti
toivottomuuden edessä?

Tottahan on rakkaudella
viha vastassaan vaseti.
Kuikitenki, kaikitenki,
kaiken kallella kypärin,
vihavaltin iskee miesi,
joka valtansa himossa
raunioittaa rakkautensa,
elää silmissä monien

pätevänä, taitavana,
oikeana ihmisenä.

Epäusko on monasti
uskoa jo muodikkaampi.
Aivan aito rehvamieli,
herra optio ovela,
koruturkkiboonusrouva,
usein uskon unhoittava
loistavan elämän saakin
ajatuksissaan omissa.

Ompi aina toivonpuute
aivan synkeä toveri,
kunnes kuolon kalsa koura
kanssas kättä kääppäisisi.
Mielesi murentaa murhe,
nykerryt nytyksi kauhun
epätoivon marrasmaille
riivinraasto rinnassasi.
Totaalinen toivonpuute
syövyttää sydämen kurjan,
konsa ontot silmäkuopat
lailla turran tuijottavat
kalsaa turhuuden toria,
hautaa heljän hengen hehkun,
kun ei kiehdo riivattua
autere upean aamun.
USKONPUUTE USVAKOSSA
Umeasti usvan siipi
maahan hiipi, maata väijyi,
konsa harmaana havisi
harso haudan haahtohaavan.
Varisparvi mustankarvas
leuhui kaupungin katolla
loputtoman lohdutonna,
silmittömästi sijiten
jotokseksi jatkuvaksi
niin kuin painajaisunessa.
Murheen raakkui raakkukuoro
sumussa surullisessa,
kunnes kuolon kalsat korpit
roskanokkiaan avasi.
Liikkein raskain raidevaunu
lipui kierrostaan kitisten,
kiersi kiskon kilkatessa

lotakoissa loskaisissa.
Kunis haamuina haroivat
kulkijat kujasten kurjat.
Keinui rantaan raskas laine,
suola-ammeen paatispaine.

Eipä tiira tirskutellut,
pitänyt pitojaan sorsa,
nuhjottivat nuhruisina
joutojalkojaan vetäen,
räpsien räpylöitänsä
seassa sumun sumean.

Kiisi kierreportaikkaa,
kirvoitti kirinsä siinä
äiti Ulla Anttilainen,
huohottava maalaisnainen,
päästäkseen perille juuri
asunnolle Anttilaisen,
konsa tunsi tuskissansa
poikansa kamalan karman.
Siinä istui tuolin päällä
poika Allu Anttilainen,
naukki votkaa voimakkaasti,
asetta kokeili kaikin
pelataksensa pelinsä,
rulettinsa ryssänmiehen
kalvaan kallonsa kadoksi
harmauteen haudan haljun.
Kudos kunnoton repeä,
avautukaa aivolohkot
kudin kuolon kutsuessa,
armeliaan armahduksen
Allulle masentuneelle,
votkan voiman voittamalle.

Kilkahti ovesa kello.
Allu ensiksi epäröi,
ampuako kuolonluodin,
vaikko vierasta vilaista.

Uteliäs on inehmo
vielä viime hetkillänsä
eläinraukasta eroten,
joka tyytyy kohtaloonsa.
Avasikin Allu vielä

eteisen oven ohuen.
Jopa Ulla Anttilainen
katsoi renttua retuista
niin kuin katsoo lastaan äiti,
hyljeksimää muitten kaikin.
Siinä äiti Anttilainen
jälkikasvuunsa takertui
niin kuin viehko villiviini
rapaseinään rauniolla,
nyyhki, itkeksi vaseti
lengotellen leuoiltansa,
kierrätellen kieleltänsä
sangen sankeat sanaset:

”Arvannetko poikaressu
emon hirmuista häteä?
Sydänsykyröin ravasin,
polte pohjaton povessa.
Näin manalle sun menevän,
tuonen tummille tuville
tuskissasi tarpomassa
masennuksen massan alla.
Ehkä ehti enkelini
sanat lausumaan osuvat,
konsa kuiski kuolemaksi
apeuden ahdinkosi.
Ei ole sulla Allu-kulta
ennallaan ilo elämän.
Kerro lapsi taakastasi,
muotoile mureesi mulle.”

Niinpä Allu Anttilainen
huojui katseineen sameine
huuhkaellen huurujansa,
höyssytellen hönkiänsä,
kidastansa kiehnätellen
etoja etanoleja,
kävi viimein virkkehille
viskomaan sanajyviä:

”Hik-helkkari jo sanoinkin,
vasta kirjeen postiin pistin.
Tulin tuskin laatikolta
vonkuroin putelillisen.
Päätin päättää päivätyöni,
manalaan mataa makuulle.

Hyvin ehdit äitikulta
vielä peijaisiin ajoissa.”

Sitten Ulla Anttilainen,
uskovainen maalaisnainen,
poikansa käteen takertui,
talutti kuin pientä lasta
istumaan lavitsan päälle,
istahti myös itse sille,
votkapulloa vilaisi,
kalseaa käsiasetta.
Niinpä kantaja saneli,
suihki suustaan lauseet laajat:

”Armas, ainut poikueni,
katson kautta kyynelharson,
koska sieluntuskassasi
haudot syntiä syvintä.
Vältä väärä voima votkan,
aseesi hävitä oitis.
Otollinen ompi aika,
pelastusta päilyy päivä,
konsa luovut synnistäsi,
inhasta tuhosta sielun.
Ällös anna voittaa votkan,
pahalle alistu ällös.
Ahdistuksien lävitse
Valtakuntaan tiesi käypi.
Puolestasi nyt rukoilen,
armahdustansa anelen,
jottei ruokoa muserra,
mik´on särkeytyy sälöiksi,
jottei sammuta sydäntä
palavasta kynttilästä.
Ompi ahnas alkoholi
koko taikinan hapatus,
syöksevi syteen sydämen,
pariloille sieluraiskan.
Sanassa sanottu ompi:
kuolema on synnin palkka.
Siksi auhto Allu-lapsi,
astu portista sisälle,
riennä riemuin ristin tielle,
puolestasi kannetulle.
Pahan vallalta kovetu,
ällös sorru saatanalle.

Olosi kuritus onko
niin kuin karman kaavailema?
Kuikitenkin, kaikitenkin,
Sanassa sanotaan näinki:
”Ällös näänny nuhtelusta,
kurituksesta kovasta,
karaisija konsa taivon
rusikoitsee ruoskin runsain
kurjaa kulkijaa kutakin,
jonka ottavi omaksi.”

Muista aina Allu-kulta,
pitkämielinen on Herra,
eipä huoli hukkumusta,
parannuksen puhtaan vainen.
Miettisit sitäkin sitten:
jospa itsesi teloisit,
sieluni myös silppuaisit.
Ethän murhaa äitiäsi?”

Siinä Allu Anttilainen
votkan voiman voittamana
uuvutteli uumenia,
ketaroita kervisteli
alla laikukkaan lakanan
tuskin kuunnellen emoa,
väkevätä värssyvuota,
konsa äiti Anttilainen
lauloi virsiä isonsa
lauluin laajoin lankeavin,
väljin värssyin, väikkyväisin
poikansa pelastukseksi,
sairaana Allu Anttilaisen.

Lohdutonna lattialla,
päällä laihan lankkumatjan
siinä Ulla Anttilainen
nuukahteli nukkumatta
umeata syksy-yötä
sumpussa sumean usvan,
konsa Allu Anttilainen
helvetistänsä heräili,
masennuksen, irvan mailta,
haaveen haipuneen majoilta.
Kuikitenki, kaikitenki,
kaiken kallella kypärin,

vielä Allu Anttilainen
nousi keittoon kahvin uuden,
yritti elämää taasen
sopivammin sompuloida.

Usva viimeinkin hajosi,
tihkuksi pisartui siitä,
jopa Allu Anttilainen
rutisti emoaan aivan,
hulskutteli huuliltansa,
leuskutteli leuoiltansa
sangen sankeat sanansa,
lauseensa laveanlaiset:
”Kiitos sulle äitikulta
toisesta elämästäni.
Asia tuli perille.
Polkuni on poljettava,
kujani on kuljettava,
käytävä elämäntieni,
vaikka kunne kulkisikin,
syteen synkkään, vaikka minne.”

Sielun sitkassa hädässä
masennuksen mantereella
paatispainon pirstoessa
mitätöntä mieltä miehen
Allu jo ajattelikin,
päihtyneenä päättelikin,
Jokilaaksoon tehdä matkan
emokultansa mökille.

Siispä Allu Anttilainen
pakerei satamatöitä,
aivan ahnaasti ahersi
satasia saadaksensa,
piti lätryläksiäiset
matkansa edellä aivan.

Oli kirkas talvipäivä.
Juna koilliseen jytisti.
Tuopa Allu Anttilainen
penkilleen perin pesiytyi
nuttusessaan nuhruisessa,

resuissaan repaleisissa,
kelvottomat keinokengät
palkeenkielillä pahoilla.
Oli turpa turvoksissa,
silmän säihke särkyneenä
rankinkäytöstä rajusta,
ryytiviinan ryyppäilystä.

Silloin rouvat vastapäätä
mokomaa kavahtivatkin,
pyrhälsivät turkkeinensa
paikoille paremmillekin.
Niinpä kuuli Anttilainen
masennuksensa lävitse
kaakatusta jo kovinkin,
kahden rouvan paapatusta:

”Retkuja monenmoisia
juniin sitten päästetäänkin!”
”Kaatopaikkojen asukit
tuppaa seuraksi inehmon!”
”Pyytäisinkö konduktöörin
heittämään junasta juipin?!”

Kaikinkaikin paapatusta
kaikui kauankin kovasti.
Allu aivan aapailikin,
meloi mielensä mutia,
josko aika puolustuksen
puheenvuoronsa piteä.
Viimein kulki käytävällä
luoksi rouvien rotarin,
suruisasti suuta suihki,
lauseenlaitoja lateli:

”Sanon tässä, voipa joskus
matalalla lentää kotka,
vaan ei konsanaan, vakuutan,
kana lennä korkealla.”

Eip´on korviin Allun kiiri
kanamaista kaakatusta,
mielenkolkun kotkotusta
roturouvien häkistä.
Siinä Allu Anttilainen
kasvoilleen vetäisi verhon

kätkeäkseen matkaajilta
kalvavan katumuksensa,
häpeänsä häijyn häivän,
ankeutensa alveensyömän.
Allu jo ajattelikin
arpisilla aivoillansa:
Pässin mustimman päkätys,
halvan huulen huljuttelu
mieleni mutakkoon veihän,
ahdistuksen aarnioille.
Keskusteluun miksi puutuin,
mielet rouvien pahoitin?

Juna jyskätä jytisti,
surullisesti vihelsi,
konsa seisakin ohitti,
vaan ei yhtä haikeasti
kunis Allu-Juoppolalli,
apatian ahdistama.

Omp´on Ulla Anttilainen,
Allun ehtoisa emonen,
mökissään asusti aivan
Jokilaakson Koskitiellä
siivoamisen teosta
eläkkeelle jäätyänsä.

Jopa äiti Anttilainen
laittoi ruokia pojalle,
mitkä tiesi ennestänsä
hyvin maittavan hänelle.
Siinä Ulla Anttilainen
katsoi poikaansa poloista,
joka lappoi lautaselle
paahtopaistit kattilasta.

Allu haarukoi hitaasti,
hampaillaan rusensi ruista,
pitkääpiimäänsä livoksi.
Ilman suurempaa halua
pureskeli Allu-parka
mieliksi emon ehoisan
kurkussa kuristus kumma.

Allu jälkeen ruokailunsa,
syötyään vähäsen vainen,
emolleen sydäntään syöksi,
painajaisistaan pajatti,
kolkoista koto-oloista,
mielensä muserruksesta,
tarkoituksesta elämän,
hämärään häviäväisen.

Aivan Ulla murhemielin
kuunteli hätää sydämen,
katsoi halki kyynelharson
poikaansa retuista vallan.
Jopa Ulla Anttilainen
puolesta rukan rukoili,
lausui Saarnaajan sanoja,
Paavalin puheita varsin.
Emokulta ehdotteli
alkoholiauttamoita,
jäämään luoksensa aluksi
haavojen sidontaa varten.
Niinpä Ulla Anttilainen
viritteli virsiänsä,
lauleskeli lapsellensa,
antoi alton aallokoida:

”Laupias Jumala lasten,
kuiluun sieluni kurota.
Olen synnin synkistämä.
Huudan murheenalhostani.
Poista paatumus minusta,
ahdistuksista vapahda.

Luojamme Jumala kallis,
kurjan uskoa rakenna.
Anna langeta valosi,
lohduta suruista mieltä.
Konsapa väsähtää sielu,

vahvista se voimallasi.

Armias Jumala taivon,
aamun uuden koittaa annat.
Ruo´on murretun parannat,
autat sielua hädässä.
Taakkani saan jättää taakse,
kotiasi kohti käydä.”

Jälkeen iltapäiväkahvin
Allun ahdistus lisääntyi.
Lihassäikeitten värinä,
helvetillinen tärinä
souteli soluihin miehen,
vapisutti vartaloa.
Levottomuus tuskallinen
mylläsi mutia mielen.
Allu säpsähti kovasti
ohilentävää varista,
kaappikelloa kavahti,
konsa kolkki kolmet lyönnit.
Hiki helmeili iholla
juopon Allu Anttilaisen,
kun hän huojui huokaellen
ansassa etanolinsa.

Ovikello kohta kilkki.
Kamalaa kavahti Allu,
säikyksissään säpsähteli.
Tuli Ellu Eilan kanssa
Allua tapaamaan vainen,
tervehtimään veljeänsä.
Suruisuutta vaistoi Allu
silmistä soeraan siskon,
vainen halvan halveksunnan
Eilan katseesta tylystä.
Niinpä lausui Eila-tyttö,
napakasti napsahutti:
”Äiti, lähdetään kotia,
enonretku onhan nähty!”

Vainen illan langettua,
laskeuduttua hämärän
Allu sousi sohvan päällä
kohti peikkoja pimeän.
Mustat mötköt turkeissansa

limaleukaa lengottivat.
Kielet kärmeinä lotivat
hampailla hajanaisilla.
Uni eipä silmään uinut,
lepo lastaan armahtanut.
Pikku-ukko jo ivasuin
ilkkui kanssa mörkökansan
herjan hehku huulillansa,
pilkan pilke silmissänsä.
Harmaat haamut haalasivat
ruumista rusennettua
ahtiallikkoon pirujen
pimeille pihoille synnin.
Matoi synkkä talviyöhyt
hädässä hämäräisessä,
ankeassa ahdingossa,
sielun silppuleikkurissa.

Juotuaan kupistaan kahvit
kädet tuskaisat täristen
juoppo Allu Anttilainen
talvisäähän tuonne tunki,
tuiskutiellä ilmaa työnsi
lujassa lumipyryssä.
Vapisutti valta viinan,
veri vaati myrkytystä.

Jopa luona viinakaupan
norkoili hakijaa Allu.
Kysymällä kuudennella
löytyi oiva lestintuoja,
palkasta sovittiin ensin.
Siitä Allu Anttilainen
mukanansa muovikassi
piiloutui pihan perille,
kovin korkki koskenkorvan.
Niinpä ryöpsi tuttu juoma,
kurkussa kulahteleva
vaadevatsaansa vaseti
huojentamaan tuskaisuutta.
Kohta Allu Anttilainen
tietään taivalsi edemmäs,
siinä sillalle pysähtyi,
katsoi alla vyöryväistä.

Harmaana vetonen vierä,

uitti hyiset hyhmälautat,
pyöritteli pyörteitensä
sulkien syliinsä rännän
uomassaan urautuneessa.
Ämmänvirta ryöpsytteli
rannan raskaat räntälastit.
Niinpä Allu Anttilainen
apeuden ahdingossa
huhutoi huikkansa huleat
ensin suussa purskutellen,
vaikka kansa katselikin
sillan juoppoa otusta,
humalaista hulltiota.
Ailahti ajatus Allun,
kuinka lasna ollessansa
kirkkauttaan virta välkki,
nyt vain haudanharmautta
virran pötsi pöllähteli.
Pohjasta hitaasti nousi
lietemassamöhkäleitä,
kuplia kuhisevia
ilmanpielien hajuksi.

Kolme yötä yhtäpäätä
emolassa Allu vietti,
junanvaunuun kunnes nousi
Helsinkiin palataksensa.

Humalansa huurulasta,
houreittensa hortolasta,
saatanoitten sammioista,
perkeleen peräpetiltä
haroi Allu murtuneena
autereeseen aamun uuden.

Ruumis vaisusti vapisi,
sormin silmiään sipaisi
nähdäkseen valonkajoa
tuop´on Allu Anttilainen,
konsa pelkäsi peräti

tapahtunutta todeksi;
Lellukan ja muhnikullan
muuttoa tuville tuonen,
kaikonneeksi katsettansa,
näköänsä nääntyneeksi.

Niinpä Allu Anttilainen
huusi kuin hinaaja huono:
”Auttakaa inehmonlapset!!
Silpoutui jo siinto silmän!”
Tuolloin tohtori topakka
aamukierrostaan eteni,
ehätti hinaajan luoksi,
sanellaksensa käkesi:

”Kuulkaas herra Anttilainen:
Pahoillani jo olenkin,
Ssoraan tahdon nyt sanella,
Nykyään ei lääketiede
pysty uusimaan näköä,
metanoli minkä riisti,
aivojen ja katseen myrkky.
Opittava teidän ompi
elämään näkökyvyttä
muiden aistien varassa,
niin kuin lapsen laulavaisen
on opeteltava kävely;
kontattava, kaaduttava,
kunnes alkaa jo tanakka
askeltelu ahkerasti.
Lisäksi sanoa saanen:
oli teillä hengenlähtö
vallan niin kuin nippa-nappa,
milliä lähempänäkin.
Tietenkin halutessanne
psykiatrin pyydän oivan,
taikka pastori Pajulan
keskusteluun teidän kanssa.”

Tuskissansa vuoteellansa
nuokkui Allu Anttilainen
haroen käsillään päätä
mitään siihen vastaamatta.
Peräti paha parahdus
hulski huuilta huleilta,
konsa nyyhke nytkytteli,

vapisutti vartaloa.

Vainen Ulla Anttilainen
povessansa poltteen tunsi,
ahdistuksen aivoissansa
pojastaan polosta vullan.
Kovin kummalla tavalla
joskus siirtyykin ajatus
teitä tuntemattomia
kanssaihmissen välillä.

Niinpä soittaa soilotteli
Allun ehtoisa emonen
lapsenlapsilleen omille,
hoitoloihin, sairaaloihin,
kunnes sai seloksi seikan,
tivaajalleen tiukkui tieto

Niinpä Ulla Anttilainen
hissistä ravasi kiirein
osastolle kolmetoista
pariin partaisten patujen,
rotevien roikaleitten,
tunkkaiselle tunkiolle
niin kuin touhukas kananen
kukkoparven kumpareelle.

Sitten Allu ankeissansa
omalle emolleen kertoi
kaiken kurjuuden kujista,
poluista porottavista,
tuskiensa taipaleesta,
konsa sauvoi saatanalle
heittäytyen helvetiinsä.
Allu houri Lellukasta,
hauraasta sikiöstänsä,
miten mieletön himonsa
heidät suisti surman suuhun .

Siinä Ulla Anttilainen
kuunteli murettä Allun,
pohdetta pojan poloisen,
käsäkouria puristi,
halaukseen äidin otti,
lujasti rutisti oikein.
Jopa Ulla Anttilainen

laatoi lauseille laveille,
virkkehille viisahille,
sanasille sankehille:
”Ovat reitit konkeloiset
kullakin emonpojalla.
Kaiketi lakina karman
tallasit polanteet rotkon,
mutta muista Allu-kulta,
ylös kulkee sieltä polku.

Ihmisen opiksi ompi
katu kalkinkarvainenkin.
Rakasta nyt itseäsi,
katu sellainen valitse,
mis´ei välkkein mainoslyhdyt
kasinon, kapakkaan kutsu,
mis´ei virtaa viina viekas,
ohraolvi oljentele.
Kokeile katua siellä,
missä kulkee joukko töihin,
missä astuu koululainen,
kirkkoonsa vaeltaa kansa,
missä toiset toisiansa
kunnioittaa, arvostaakin.
Ompi valta ihmisellä
valita kotokatunsa.

Ällös kulta Alluseni
rotkon pohjalla rojota.
Itsesääliin ällös sorru
kurjasta sadosta laisin,
konsa itse kynnit pellon,
siemenet sirotit siihen,
nipun niitit ruumenia,
puit pelkästänsä akanat

Kuikitenki, kaikitenki,
nuorempana ollessasi
hyvin kynnit että kylvit,
jyvät jyhkeät sirotit,
niitit että puitkin viljan
leiväksi ehon elämän.
Tee niin myöskin juuri nytten,
kevään konsa koittaa uusi.
Kynnä peltosi paremmin,
sirottele siemen uusi

kohoamaan korkealle
kasvuksi jyvien uutten.

Siispä ratki railakkaasti
ryhdistäydy, nouse suosta.
Riittää taivaalta valoa
sokeimmallekin sokolle.
Katso sielunsilmilläsi
suuren Herramme valoa.”

Pitkään Ulla Anttilainen
alttoi virsiä isonsa
hyminällä hiljaisella,
päättä poikansa silitti,
konsa Allu Anttilainen
nyyhkytti sekä ryveksi,
sisimmässä sielun mietti
suunnanvaihtoa elämän.

Edetessä ehtoon vainen
oli Allun karvain mielin
viinatilkkää huudettava,
juoppohulluus konsa iski,
horjutti holea horkka.
Västäräkinä vääpätti
ruma ruumis ruttuinenkin
arpinensa, akneinensa.

Maljalliseen tuohon loppui
viimein Allun viinanjuonti,
enää eipä konsanansa
alkoholeihin kajonnut,
vaikka tunsu tuskaisasti
viinaan villityn himonsa.